

גליון

315

פרשת וארא תש"פ

הוא נדהם מהשאלה אבל הודה: "לא תמיד, בחו"ל לפעמים נכנסתי למסעדות עלובות בכשרותן, וגם בארץ הייתי מבקר במלונות לא הכי הכי...".

הגביר לשעבר היה נבון, והייתי צריך לתת לו הנחיה כלשהי, שיתרומם, שיתחזק שיקבל אויר לריאותיו וימשיך הלאה. ושוב צץ במוחי רעיון: "כרגע, אהרל"ה, כרגע זה מצבך, וצריך תעצמות נפש להתמודד מול הנושים והבנקים, אולם ליבי אומר לי שמעכשיו אתה צריך להיות שכיר, ולהביא לחם הביתה בצורה מכובדת. אני ממליץ לך ללמוד קורס מקוצר בכשרות, ולהיות משגיח כשרות בבית מלון, והקב"ה יביא לך ישועה ע"י תשובת המשקל שלך... שעכשיו אתה תהיה 'מזכה הרבים' ותדאג שמזון הכי כשר והכי מהודר יונח בצלחתם של יהודים".

אהרל"ה קיבל עליו את הדין באהבה, עשה קורס משגיחים ושקד בלילות על הלכות בשר וחלב, מליחה, ועוד, והתקבל לעבודה כמשגיח כשרות בבית מלון יוקרתי. הוא טיפוס מאיר פנים, והטבחים וכל אנשי הצוות פעלו בשמחה עפ"י הנחיותיו, ורמת הכשרות באותו מלון הרקיעה שחקים, עד כדי כך שבשלב מסויים גם הציבור החרדי פקד את המקום לרגל שמחותיו.

בינתיים, כ'פושט רגל' השית עליו בית המשפט סכום די נכבד להשיב מדי חודש לנושיו, אך עפ"י אומדן חובותיו האדירים הוא היה צריך להחזיר אותם בשלושים-ארבעים גלגולים... הוא פנה אלי: "כבוד הרב, קיבלתי את עצתך, אני מביא לחם הביתה, אבל אנא ברכ אותי שאזכה להחזיר את כל חובותי לנושים. לא כ'פושט-רגל", אלא בראש זקוף".

בירכתי אותי ועודדתי אותו, אם כי בשכל ישר, הדבר נראה בלתי אפשרי לחלוטין.

במשך חמש שנים אהרל"ה עבד כמשגיח, והנה ערב אחד קורא לו מנהל המלון ומודיע לו: "אהרל"ה ידידי, אתה יהודי דתי ויקר, ויש לי עבורך משימה קטנה, היום הגיע למלון יהודי דתי כבן שמונים, והוא יתגורר כאן אם ירצה השם עד מאה ועשרים. הוא קצת מתקשה ללכת, ולכן אני מבקש שתקבל על עצמך משימה לבקר אצלו פעמיים שלוש ביום, להנעים את זמנו, ולדאוג לו לארוחות". אהרל"ה מסר נפשו על האיש, הוריו נפטרו עליו בצעירותו, והישיש היה לו כמו

וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֵל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲנִי ה' (ו, ב)

אני ה' - נאמן לשלם שכר טוב למתהלכים לפני (רש"י)

מספר רב שכונה: "יש לי תלמיד, שהוא גם ידיד, בעה"ב טוב, שכבר עשרים שנה משתתף בשיעורי תורה שאני מוסר בשעות הערב בבית הכנסת השכונתי, והוא ממש יד ימיני. שמו הוא אהרל"ה ברדינסקי והוא עסק בנדל"ן והרוויח סכומים נכבדים, הוא התגורר לו עם משפחתו הקטנה בדירת ענק בת 7 חדרים, נסע במכונית ענקית שאינני זוכר את שמה, וכיסו וליבו פתוחים ונדיבים. מדי חודש הוא היה רושם צ'ק עב כרס לפקודת כולל האברכים שלי, ומעת לעת - בעיקר בחגים, דאג למוצרי מזון למשפחות בני תורה. טיפוס מבוסס עם עין טובה, ואכן ככל שהתחזק אהרל"ה ביראת שמים, עסקיו הניבו פירות טובים.

והנה, אחרי עשר שנים מוצלחות מגלה יום אחד אהרל"ה שלנו, שהבנקים מאיימים לנשל אותו מכל נכסיו... מה שמתברר הוא, ש'רואה החשבון' שלו בשיתוף פעולה עם עוד כמה גורמים עסקיים, עשו לו - מה שנקרא בלשון הרחוב - 'עוקץ', הם פשוט בלעו את כל הונו והותירו אותו עם חובות עצומים, דירה מעוקלת, לב מרוסק ומשפחה שבורה.

אהרל"ה ברדינסקי הפך לצל של עצמו. נרדף, מעוקל, שמחפש דירה קטנה להשכרה וחי מהיד לפה. וזה קורה תוך שנה. לילה אחד הוא מגיע אלי שבר כלי ושופך את ליבו: "כבוד הרב יודע הכי טוב, כשהייתי אמיד חילקתי המון, החזקתי תורה, נתתי ביד רחבה. למה נפלתי לאשפתות, מה הקב"ה רוצה ממני?".

כך הוא שאל, ואז הבזיקה בראשי תשובה מעניינת למדי. אמרתי לו: "אהרל"ה, נכון, עמדת בנסיון העושר, אני עד נאמן לך, ועכשיו הקב"ה רוצה להעמיד אותך בנסיון העוני".

אהרל"ה מירר בבכי: "כבוד הרב אני לא מסוגל להיות עני...". ואז משמים הכניסו לפי את המשפט הבא: "אהרל"ה אל תיעלב ממני, אבל האם מאז שחזרת בתשובה הקפדת על כשרות מהודרת?".

אב. הוא האכילו, השקהו, שמח עמו, ומדי פעם אירח אותו בביתו.

יום אחד בעודם ישובים, נכנסה לדירה במלון אשה מכובדת והציגה את עצמה: "שלום, שמי ראומה גילון, אני בתו של מוריס, שמעתי שאתה מאד דואג לאבא שלי ובאתי להביע את הערכתי ותודתי הגדולה לך".

יושבים השלושה על המרפסת הצופה לים, ואז בין לבין שואלת הגב' ראומה את אהרל"ה, כמה שנים הוא משגיח כשרות. הוא מספר לה במילים קצרות שהוא נקלע לכאן אחרי פשיטת רגל בענף הנדל"ן עקב 'עקיצה'. הגב' גילון לא מאמינה למשמע אוזניה. אהרל"ה מספר לה על פרויקטים גדולים שבנה ויזם בארץ, ועל הנפילה הגדולה.

ואז היא מסכמת את השיחה: "אדון אהרל"ה אני צריכה יהודי כמוך לצידי. רוב עסקי בחו"ל, אבל עכשיו אני הולכת להשקיע בפרויקט תיירותי ענק כאן בישראל, ואני צריכה מנכ"ל וגם שותף. שנה שלימה שאני מחפשת אדם ירא שמים ואמין עם ידע בנדל"ן ובינוי שינהל כאן בישראל את עסקי. מה דעתך לקבל את התפקיד, אדון ברדינסקי?".

אהרל"ה שלנו מקבל תפקיד של מנכ"ל בעסקים של הגב' גילון, וכאות הוקרה על הטיפול המסור באביה היא מעניקה לו 18% ממניות החברה בישראל, מבלי להשקיע אגורה אחת. אחרי חמש שנות עבודה מאומצת עם הישגים נדירים, אהרל"ה שילם את כל חובותיו, וחזר כמעט למצבו הכלכלי הקודם...

זאת ועוד, מוריס - אביה של גב' גילון - נפטר לא מכבר, והותיר לו סכום נכבד בצוואה. אבל הדבר הכי חשוב, אהרל"ה ממשיך לפקוד את שיעורי הגמרא בשכונה והוא מקפיד על כשרות עד קוצו של יוד, וכמובן, הוא מברך אותי כל הזמן על העצה שנתתי לו לעסוק כמשגיח כשרות, ובכך לעשות את תשובת המשקל שהשיבה אותו למעמדו..."

[מתוך ספרי ר' יעקב (קובי) לוי]

סיפר מגיד המישרים הרב **יעקב שיש שליט"א**, מעשה מדהים אותו שמע ישירות מפיו של ראש ישיבה חשוב בבני ברק, בעל המעשה: באחד הימים נכנס תלמיד וביקש לדבר ביחידות עם ראש הישיבה. כשנסגרה הדלת פרץ הבחור בבכי, ובקושי רב שפך את מר לבו: השבוע הגיעו תשובות מבדיקות שערך אביו, והתברר כי הוא חולה במחלה הנוראה. יהודי צעיר, בסך הכל בשנות החמישים לחייו, והבית - מלא ילדים. הבחור היה שבור, וביקש שראש הישיבה יחזק אותו.

שמע אותו רבו, נתן לו לבכות וחיזק אותו באמונה, ולאחר מכן אמר: "הבה נעשה מעשה. השבת יש בישיבה שבת חופשית וכל הבחורים נוסעים. נקרא לעוד שמונה בחורים, וביחד אתנו נהיה מנין. נשכור הסעה לכותל המערבי, ונעשה

שם תפילה, ולא סתם תפילה תהיה שם: נגמור בל"נ את כל ספר התהילים, נאמר י"ג מידות, נבקע רקיעים, ובעזרת ה' עוד נראה נסים ונפלאות".

הרעיון השיב את נפשו של הבחור, והוא התגייס במהירות לאסוף עוד שמונה בחורים. באחת-עשרה בלילה בליל שישי התאספו ראש הישיבה והבחורים ליד הטנדר, אלא שאז התברר כי העשירי לא הגיע. בתחילה חיכו לו, אך כשחלף הזמן החלו להפנים שהוא לא יבוא. מה עושים? אין מנין, ואי אפשר לגייס בין רגע עוד אחד, שהרי לא מדובר בסיפור קצר, אלא בעניין שאמור להתמשך על פני שעתיים וחצי לכל הפחות, לא כולל הנסיעה.

תוך כדי המתנה ונסיון נואש לצור קשר עם הבחור החסר, חלף במקום אחד מבחורי הישיבה, בשם אהרון, כשתרמילו על שכמו. ראש הישיבה קיבל את פניו בשמחה גלויה: "הו, אהרון, אתה בדיוק האדם המתאים במקום המתאים. אנחנו בדרך לכותל, ובחור אחד נעלם לנו, אולי תוכל לבוא במקומו?".

אך אהרון מנענע ראשו לשלילה: צר לו, אבל הוא בדרך לביתו באופקים. יש לו טרמפ שממתין לו, הוא מוכרח לנסוע הביתה. ראש הישיבה החליט לשתף אותו בסיפור, שבוודאי יניע מיתר בליבו. יצא מהטנדר, סימן לו שיבוא לפינה צדדית ואמר: "אחד מן הבחורים בטנדר שאיני נוקב בשמו, זקוק לתפילה חמה עבור אביו החולה. אנא ממך, אין לנו מנין! דחה את הנסיעה שלך!".

"אני לא יכול" - השיב אהרון - "אני בדרך לאופקים".

"אולי בכל אופן" - ראש הישיבה ממש הפציר בו.

ואז אהרון אמר פתאום בגילוי לב: "רוצה אני לומר לראש הישיבה משהו. עד עכשיו לא רציתי לומר זאת, לא נעים לי לגלות, אך כדי שתבינו את פשר סירובי - אני מספר. לפני כשנתיים, נפלט אבי ממעגל העבודה, ומאז אין לנו שום מקור הכנסה. אמי גם היא אינה עובדת, ובבית יש הרבה ילדים. להוריי אין פרוטה לפרטה. אנחנו חיים מכספי חלוקות וכספי צדקה, בלי שום משכורת מסודרת. כעת הגיע אחי לגיל בר מצוה. אף אחד לא דיבר על עריכת שמחת 'בר מצוה' באולם! מי שאין לו כסף ללחם, בוודאי אינו יכול להרשות לעצמו מעבר לכך, אבל מה אומרים לילד קטן ומסכן שכל כך מחכה ליום הגדול הזה? איך אומרים שאין כסף ולכן לא יעשו לו שום אירוע?... אתמול התקשרה אליי אמי ואמרה: 'אהרון, בר מצוה אין באפשרותנו לעשות לו, אבל לכל הפחות נעשה לו 'שבת חגיגת' במיוחד. נזמין את כל הנשואים ואת כל הדודים, נעשה שבת בר מצוה, שלא יצא בלי כלום'. הסכמתי, אבל ידעתי שגם שבת כזו עולה הרבה כסף, ואין לנו. אבל במשפט הבא הבנתי מדוע התקשרה אמא אליי. היא ספרה ששמעה על מקום באופקים שבו נערכת חלוקה למשפחות מדי יום שישי בבקר. כל מיני חנויות מביאות פירות וירקות, מוצרים

כעת עם תשעה בחורים שסיימו כעת תפילה ארוכה, וכולם זקוקים לטשולנט. רק הוא יכול להושיע כעת!...

הרב חשין מזמין אותם ברוחב לבו למאה שערים, ומבטיח לארגן הכל. הטנדר מוביל אותם הישר לשם. הרב חשין פותח להם שולחן כסעודת שלמה בשעתו, מכל הלב. היה אוכל בשפע, לחמניות וכל טוב, וכמובן טשולנט ראוי לשמו. כשסיימו לברך ברכת המזון, בא ראש הישיבה להודות לרב חשין והביע את התפעלותו מן הלב הגדול שלו. הרב חשין החניק אנחה, והגיב: "בגלל הלב הזה אני סובל...".

"מה הפשט?" - תהה ראש הישיבה. במקום לענות הוביל אותו הרב חשין לאחד החדרים הפנימיים, והראה לו מגשים מלאים בבשר, בדגים, בסלטים ובכל טוב.

"הזמנה רצינית יש כאן" - אמר ראש הישיבה.

הרב חשין הגיב: "רצינית מאד. יש כאן מאה ושישים מנות. ביום ראשון קבלתי הזמנה לשבת שבע ברכות. הכנתי הכל, ופתאום אני שם לב שאף אחד לא מתקשר לתאם את המקום. לפני שעה הצלחתי להשיג אותם ולשאול מה קורה. הם התפלאו לשמוע אותי ואמרו: 'ביטלנו את ההזמנה הזאת!'. 'לא ביטלתם!' - אמרתי - 'הכל דמיון! ההזמנה רשומה אצלי שחור על גבי לבן!'. כמה שיחות לכאן ולשם, והעניין מתברר: הבעל חשב שהאשה ביטלה, והיא היתה בטוחה שהוא ביטל... העניין נפל בין הכיסאות. כשראיתי שזה מסבך באופן רציני את השלום-הבית שם, נסוגתי אחור. אמרתי: 'טוב, תעזבו, גמרנו, אני אספוג את הנזק הזה'. ועכשיו אני כאן, תקוע עם מאה ושישים מנות שאין לי מה לעשות אתן. אני מדבר על ההפסד העצום של הכסף, ה' ישלים את החסר! אבל לכל הפחות שלא יהיה כאן בל תשחית".

פתאום נדלק זיק בעיניו: "רבי חיים, אולי לכן הגעת לכאן? אולי הקב"ה שלח לי מלאך משמיים? אתן לך את כל האוכל הזה לישיבה!".

ראש הישיבה מיהר לענות: "בישיבה יש כעת שבת חופשית, אבל יש לי רעיון אחר...". הוא מספר לו את סיפורו של אהרן, אין בר מצוה... אין כסף... הרב חשין התרגש מן הספור. בו במקום שלף מאתיים שקלים ואמר: "אם הקב"ה זימן לי את המצוה הזו, שתהיה מצוה מושלמת". הוא נתן לנהג הטנדר מאתיים שקלים, העמיס עליו את כל מגשי האוכל, והורה לו להוריד את הבחורים בבני ברק, ולאחר מכן להמשיך לאופקים עם אהרון, ביחד עם כל האוכל... מאה שישים מנות מלאות כל טוב הגיעו אל ביתו של אהרן!

ביום ראשון בבוקר, התקשרה אמו של חתן הבר מצוה נרגשת כולה. היא הודתה נרגשות לרב חשין, וסיפרה כי מזה שנתיים בעלה מפוטר, והם אינם אוכלים שום סעודה ראויה לשמה בשבת. לפעמים אכלו רק ירקות, לפעמים רק עופות, הכל בהתאם לחלוקה השבועית... השבת נכנס אור

קפואים וכיוצא בכך. אמא ביקשה שאחזור מן הישיבה מוקדם, בבוקר אקום בהנץ החמה, ומיד לאחר התפילה אלך ואשיג כל מה שבאפשרותי להשיג. מה שאצליח להביא - זה מה שנאכל בשבת, ומה שלא יהיה - לא יהיה. ראש הישיבה מבין אותי כעת?" - מישיר אהרן את מבטו המושפל - "איך יכול אני לא לנסוע כעת הביתה?".

ראש הישיבה נאנח עמוקות, ולבסוף אמר: "איני יודע מה לומר, אולי אתה צודק".

אהרן הלך, ועדיין אין מנין. החליטו להמתין עוד רבע שעה לניסיון אחרון, ואם לא - יתפזר כל אחד לביתו. חולפת רבע שעה כאשר לפתע נראית דמותו של אהרון מתקרבת, והוא נכנס פנימה בלי אומר ודברים. ראש הישיבה הופתע לחלוטין. קרא לאהרון הצידה וביקש שיסביר לו מה קרה פתאום. ואהרן השיב: "הלכתי לכיוון הטרמפ שלי, ומחשבה אחת ממלאת אותי - מה הקב"ה רוצה ממני? מה עלי לעשות ברגע זה? מצד אחד יש כאן מצות כיבוד אם ושמחת בר מצוה לאחי, שני עניינים חשובים מאד, ומצד שני מוטלים על המאזניים חיי יהודי, אבא לעשרה ילדים, שקיבל את המחלה הנוראה, והוא ובנו זקוקים לעזרה שלי. מה רצון ה' שאעשה עכשיו? לבסוף החלטתי שאני מוכן לוותר על שינה בלילה הזה. אלך כעת לכותל, ומשם אנסה להגיע במהירות האפשרית לאופקים. אי אפשר לומר 'לא' ליהודי כזה, שחיי תלויים על בלימה!".

תוך רגעים ספורים החל הטנדר את הנסיעה. הבחורים הגיעו לכותל והחלו באמירת תהלים נרגשת. בשעה שלוש לפנות בוקר סיימו את כל ספר התהלים ואמירת י"ג מידות של רחמים, בתקוה גדולה לישועת ה'. בשלב זה התקבצו הבחורים סביב ראש הישיבה, וכמה מהם אמרו: "רבינו, מה עם אוכל? עמדנו והתפללנו שעות, נהיינו רעבים ואנו צריכים לאכול משהו".

ראש הישיבה הסכים איתם, אכן צודקים. הוא הציע לנסוע לאנג'ל ולקנות לחמניות ומעט רוגעלאך. "אבל ליל שישי עכשיו" - טענו הבחורים - "ואין מנהג הישיבות לאכול בליל שישי לחמניות לבד... אי אפשר לעשות נגד המנהג... צריכים משהו חם, 'טשולנט' טוב".

"הצדק איתכם" - הסכים ראש הישיבה - "אבל מהיכן אביא לכם טשולנט בשלוש לפנות בוקר בכותל המערבי?".

לאחד הבחורים היה רעיון: "במאה שערים יש קייטרינג מפורסם של הרב חשין. בנו הוא בוגר הישיבה, והוא מכיר את הנפשות הפועלות. הרב חשין, מן הסתם, אינו ישן כעת, אלא עסוק בהכנת האוכל לשבת. הבה נתקשר אליו!".

הם מחליטים לנסות. הרב חשין מברר בדאגה אם הכל בסדר, מה פשר הטלפון הזה בשלוש לפנות בוקר? ראש הישיבה מבטיח שהכל כשורה מלבד דבר אחד - הוא בכותל

הביתה. היא הוסיפה להרעיף על ראשו ברכות גדולות וסיימה את השיחה בהתרגשות גדולה.

חלפו מספר ימים. בבני ברק התקיימה הכנסת ספר תורה וראש הישיבה דרש וסיפר לציבור אודות הסיפור המופלא המעיד על כך שהקב"ה אינו עוזב את דורשיו: בחור מתלבט מה רצון ה' שיעשה - כותל מערבי או כיבוד אם, והוא מתגבר על רצונותיו וענייניו האישיים, וטורח להגיע ולהתפלל למען השני. והנה, מסובב הקב"ה כך שיגיעו מאה ושישים מנות לשבת, טרמפ ישיר לתוך הבית, ממש כאוכלי המן.

אחד השומעים התפעל מן הסיפור, והעיר: "איני מאמין שבימינו יש בית עם עוני כזה, עד כדי כך שלא מסוגלים לערוך בר מצוה לילד! איך יתכן שאין כסף בשביל עריכת שמחה מינימלית ופשוטה?".

"עיניך רואות שיש" - השיב לו ראש הישיבה - "יש אנשים שמצבם הכלכלי קשה ביותר".

הוא יצא מהורהר, ובסיום הכנסת ספר התורה ביקש מראש הישיבה שיסור אליו למוסך שבבעלותו. כשהגיע ראש הישיבה, נתן בידו צ'ק, ואמר: "לא יכולתי לשמוע על ילד שמפסיד את הבר מצוה שלו מחוסר כסף. אני רוצה לשלם את כל הבר מצוה, את התזמורת, את הצלם, את האולם ואת הסעודה כולה".

וכך, במקום אירוע מצומצם בשבת לילדים הנשואים, קיבל חתן הבר מצוה שבת מפוארת ושמחה, וגם אירוע מושלם ביום כניסתו למצוות.

'דורשי ה' לא יחסרו כל טוב!' [מתוך 'דורש טוב'-שבועות]

וְתַעֲלֵה הַצְּפָרְדֵּעַ וְתִכַּס אֶת

אֶרֶץ מִצְרָיִם (זו, ב)

צפרדע אחת היתה, והיו מכין אותה והיא מתזת נחילים נחילים (רש"י)

לכאורה לאחר שראו המצרים שככל שהם חוזרים ומכים את הצפרדע יוצאים עוד ועוד צפרדעים, מדוע לא הפסיקו מלהכותה?.

קושיא זו מביא מרן הסטייפלר זצ"ל בספרו 'ברכת פרץ', ותירץ, שכיון שראו שהצפרדע מוסיפה להתיז נחילים עוד ועוד והם לא מצליחים להורגה, גבר כעסם עליה וכל רצונם מעתה היה רק להתנקם בה ולהכותה ככל האפשר, ואף שראו שמשיכה להתיז נחילי צפרדעים, זה כבר לא מנע מהם לעצור, כי בערה בהם חמת הנקמה והכעס, וככל שהוסיפה להתיז נחילים הוסיפו לכעוס וחמתם בערה בהם, וחוזר חלילה, עד שהגיעו למצב של - 'ותכס את ארץ מצרים'.

למדים אנו מכאן מוסר השכל גדול וחשוב לחיים, שכשאדם מגיע למצב של כעס, מסוגל הוא לעשות אפילו דברים שיזיקו בעיקר לעצמו, כי הכעס מסמא את העיניים ומאבד את שיקול הדעת הבסיסי. ובאמת, בשעת ויכוח או מריבה הדרך להימנע מכעס היא רק באמצעות 'שתיקה', כי ע"י דיבורים יכולים בקלות להגיע לידי התלהטות הכעס.

על זהירותם הנוראה של גדולי ישראל ממידת הכעס, אפשר ללמוד ממה שהתרחש בשלהי ועידת פטרבורג שהתכנסה בחודש אדר שנת תר"ע, לדון בין השאר בדרישת הממשלה הרוסית לחייב את כל נושאי המשרות הרבניות להשתלם בשפה הרוסית ובלימודיים כללים. גדולי ישראל באותה תקופה נחלקו בזה - חלקם ראו בזה דבר שאפשר להתקיים איתו, וביניהם היו ה'אור שמח', ר' דוד קרלינר שהיה מגאוני הדור, ר' חיים עוזר, ור' איצלה פוניביצ'ר. ומצד שני לחמו בכל כוחם כנגד גזירה זו ר' חיים מברסק, ה'חפץ חיים' והרשב"ב מלובביץ'.

ה'חפץ חיים' שהיה אמור להגיע לוועידה, שלח במקומו את ראש ישיבת ראדין הגר"מ לנדינסקי, ורק ביקש ממנו שאם יראה כי כלתה הרעה ויד המתירים תהיה על העליונה שיקרא לו ויבוא מיד. וכך הווה, בכמה ימי הוועידה היה נראה כי יד המתירים על העליונה, והגר"מ לנדינסקי שלח טלגרמה דחופה לח"ח שיבוא, ואכן הח"ח הגיע לאחר כמה ימים, ומיד כשהגיע התחיל למסור כמה וכמה נאומים נרגשים שהתחילו להשפיע על הרבנים לקבל את דעתו שהיא דעת המתנגדים.

באותם ימים נכנס ה'חפץ חיים' עם ר' משה לנדינסקי, לשוחח עם ר' מאיר שמחה בעל ה'אור שמח' - שהיה בראש המתירים. מיד התחיל לומר לח"ח דברים חריפים על התנגדותו וחששו, ומנגד ה'חפץ חיים' השיב לו גם לפי דרכו באופן חד וברור. והנה לפתע קם ה'אור שמח' ויצא מהחדר באמצע הויכוח הגורלי. לאחר מכן התברר שהסיבה שעזב את החדר היתה מחמת שפחד שהויכוח יחריף ויחמיר ורצה להימנע מזה. ה'חפץ חיים' יצא עם ר' משה מהחדר, ובדרכו אמר לר' משה: "אני מתפעל ממידותיו של ר' מאיר שמחה. הוא הרי כהן, וכהנים קפדנים הם, והרגיש שעלול לבא לידי הקפדה וכעס, וקם ועזב, אף שהיה חשוב לו ביותר הבהרת דעתו בכל התוקף".

גם על ה'חפץ חיים' סיפר נכדו, כי שמע מאחד מתלמידי ראדין שראה את ה'חפץ חיים' הולך בחצות ליל לבית המדרש ופותח את ארון הקודש, ומתחיל לבכות: "ריבונו של עולם, ישראל מאיר כהן הוא, וכהן עלול לבא בנקל לידי כעס, א"כ עזרני ה' שאוכל להתגבר על הכעס".

עד כמה התחכמו גדולי ישראל שלא לבא לידי כעס, וכשראו כי הכעס מתקרב, ברחו, כי ידעו שסכנתו רבה ויש להימנע ממנו בכל דרך.

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב בנימין גולד']